

Az ország tüdeje - Hogyan vesz új levegőt az egészségügy? - Budapest Music Center, 2026 szeptember 10.

BEVEZETÉS

Az Európai Bizottság 2026-ban felülvizsgálja a dohánytermékekre és dohányreklámokra vonatkozó uniós szabályozást (TPD, TAD), hogy az alkalmazkodjon az új piaci és termékfejlesztési változásokhoz, és továbbra is megfelelő szintű egészségvédelmet biztosítson.[1] A 2014-es TPD kialakításához vezető szakpolitikai folyamat során korábban intenzív dohányipari érdekérvényesítést, harmadik felek mobilizálását, valamint gazdasági, illegális kereskedelemre és fogyasztói szabadságra építő érvelési kereteket dokumentáltak.[2,3] A 2026-os felülvizsgálat részeként az Európai Bizottság 2026. május 18. és június 15. között nyilvános véleményezési felhívást tett közzé. A folyamatban több mint 80 ezer hozzászólás érkezett természetes személyektől, civil és szakmai szervezetektől, valamint egyéb érintettektől.[1]

CÉL

Az Ares(2026)5013006 számú nyilvános véleményezési felhívásra érkezett magyar nyelvű hozzászólások elemzése, a megszólaló szereplői csoportok, a szabályozással kapcsolatos álláspontok és a domináns szakpolitikai narratívák azonosítása, valamint a részvétel időbeli mintázatainak feltárása.

ADATOK ÉS MÓDSZER

Az elemzés alapját az Európai Bizottság Ares(2026)5013006 számú nyilvános véleményezési felhívására érkezett 80 159 hozzászólás képezte.[1] A teljes adatállományból 7 255 magyar nyelvű hozzászólást azonosítottunk és vontunk be az elemzésbe. A szövegek exploratív vizsgálatát mesterséges intelligencia (Claude Opus 5) támogatásával végeztük. A korábbi európai dohánypolitikai konzultációk szakirodalma, valamint a hozzászólásokban azonosított mintázatok alapján szereplői csoportokat, a szabályozással kapcsolatos álláspontokat és visszatérő iparági narratívákat határoztunk meg.[2,3] A hozzászólások besorolásához metaadatokon, önazonosításon és előre meghatározott kulcsszóalapú szabályok segítségével osztályozást alkalmaztunk. A részvétel időbeli mintázatait a beérkezési dátumok alapján vizsgáltuk.

EREDMÉNYEK

EÜ.-i SZAKÉRTŐI HOZZÁSZÓLÁSOK - NEGATÍV PÉLDÁK

Orvos 1: „Az utóbbi évek fejlesztései során azonban megjelentek az alternatív [...] termékek, amelyeknek - jelenlegi ismereteink alapján - az egészségkárosító hatása elenyésző, bár hosszú távú hatásai még elemzést igényelnek. [...] Lényegesen alacsonyabb adókulcsot kellene állami szinten alkalmazni.”

Orvos 2: „Természetesen fontos hangsúlyozni, hogy csak és kizárólag azon pácienseknek ajánlható, akik nem tudnak vagy nem akarnak leszokni. Orvosként még azt is el tudnám fogadni, hogy ezen hevített dohánytermékek adója alacsonyabb legyen [...] hogy a dohányosok ezt válasszák.”

KI HALLATJA A HANGJÁT?	n	%
Fogyasztó / természetes személy	6698	92,3%
Kiskereskedő / dohánybolti eladó	505	7%
Dohánytermelő / gyártó	40	0,6%
Civil szervezet	8	<0,5%
Egészségügyi szakértő	4	<0,5%

A LEGGYAKRABBAN EMLÍTETT SZABÁLYOZÁSI PONTOK

Ízesítés-tilalom	46,7%
Hevített dohánytermékek	36,7%
Adó/ár	23,2%
Értékesítési korlátozás	3,7

ÖSSZEGZÉS

A magyar nyelvű hozzászólások között **jelentős szigorításellenes túlsúly volt megfigyelhető: 79,7%** a szigorítás ellen foglalt állást. A társadalmi egyeztetés önkéntes részvételen alapul, ezért ez az arány nem tekinthető a magyar lakosság szabályozással kapcsolatos véleménye reprezentatív mérésének.

A hozzászólások **56%-ában** megjelent a feketepiac lehetséges fellendülésének érve, miközben az ízesített és hevített dohánytermékek a leggyakrabban érintett termékkategóriák közé tartoztak. Az azonosított érvelési mintázatok több ponton hasonlóságot mutatnak a korábbi európai dohánypolitikai folyamatokban dokumentált vállalati politikai narratívákkal.[2-3]

A magyar nyelvű hozzászólások **47,2%-a** három nap alatt érkezett, ami a részvétel jelentős időbeli koncentrációját mutatja. Ez önmagában nem bizonyít koordinációt, de indokolja a társadalmi egyeztetések részvételi dinamikájának vizsgálatát.

A bemutatott egészségügyi szakértői hozzászólásokban az ártalomcsökkentési érvelés alternatív dohány- és nikotintermékek, illetve kedvezőbb adóztatás támogatásával társult. Az ilyen szakpolitikai állásfoglalások szakmai és orvosetikai normákkal való összhangja célzott további vizsgálatot igényel.